

یکصد معمار، یکصد انتخاب

نشست چهارم: ۱۶ دی ماه ۱۳۹۴ خورشیدی
باغ موزه قصر

گزارش بیست و دوم «جمع بندی نشست چهارم»

چهارمین نشست «یکصد معمار، یکصد انتخاب»، با استقبال گرم و وسیع مخاطبان، طبق برنامه، از ساعت ۱۶ تا ۱۸/۳۰ روز چهارشنبه ۱۶ دی ماه ۱۳۹۴ در سالن فرخی یزدی باغ موزه قصر تهران برگزار شد. برنامه راس ساعت ۱۶ با خوش آمد گویی بهروز مرباغی، مدیر پروژه، شروع شد و هشت معمار به معرفی آثار انتخابی خود پرداختند و گفتگوی ضبط شده با کامران دیبا هم در میانه سخنرانی‌ها پخش شد. در ابتدای برنامه، مدیر پروژه از استقبال فراوان مخاطبان مستقیم و غیرمستقیم برنامه گفت و به این نکته اشاره نمود که احتمالا می توان بیش از یکصد اثر فاخر و با ارزش معماری معاصر ایران را معرفی نمود. او به اهمیت نظرات مخاطبین اشاره کرد و درخواست نمود فرم‌های توزیع شده را همه پر کنند. این درخواست مورد اجابت قرار گرفت و تعداد فرم‌های پر شده و برگردانده شده تقریبا یک و نیم برابر دفعات قبل بود.

پخش گفتگوی ضبط شده با کامران دیبا، مورد استقبال قرار گرفت. دیبا در این گفتگوی ۱۴ دقیقه‌ای، که از یک مصاحبه ۸۶ دقیقه‌ای استخراج شده بود، به چند مورد بسیار ظریف در مورد کارهای خود اشاره نمود، که به نظر می آید برای نخستین بار مطرح می شدند. از جمله اشاره او به این موضوع که آن چه بعنوان «نمازخانه پارک لاله» می شناسیم، در حقیقت یک قبله نما است که او برای تنظیم جهت قبله برای کارگران و دست اندرکاران ساماندهی پارک در آن روزها ساخته است و چرخش دو مربع مستطیل در آن را از مسجد امام اصفهان

الگو گرفته است. او در خصوص تغییر ورودی موزه فرش و طراحی و اجرای پله برای آن هم سخن گفت و در مورد پارک شفق و چند نکته دیگر هم توضیحات تازه‌ای داد.

انتخاب‌های معماران

«کارخانه داروسازی اکسیر»، اثر کوروش فرزانی، با معرفی کامبیز آرامی آرامی به نکته اساسی و مهم در انتخاب این اثر اشاره کرد: کارخانه و هر بنای صنعتی نیز باید «معماری» داشته‌باشد. به باور او، این بنا واجد تمام ارزش‌های معماری فاخر است ضمن آن که تمام عملکردهای یک کارخانه داروسازی را پاسخ داده‌است. همین که در طول چندین سال از فعالیت کارخانه، نیاز به هیچ تغییری در آن دیده‌نشده، نشان می‌دهد اثر، در عین زیبا و معمارانه‌بودن، به تمام نیازها پاسخ داده‌است. منظرسازی اثر هم واجد ارزش است.

«برج دوقلو سامان»، اثر دفتر معماری عبدالعزیز فرمانفرایان، معرف:

سیدرضا آزمایش

این برج دوقلو و برج وزارت کشاورزی کنار آن، مجموعه و منظری شهری می‌سازند که از دید سیدرضا آزمایش نمونه موفق در معماری ایران است. برج دوقلو سامان که نادر اردلان را بعنوان مدیر پروژه دارد، با ۲۱ و ۲۲ طبقه، از نخستین بناهای پیش‌ساخته ایران است که در عین رعایت تناسب هندسی معمارانه، از نظر سرعت ساخت نیز مثال زدنی است. این دو برج با ۷۲ متر ارتفاع، در ۲۱۰ روز ساخته‌شده‌اند.

«خانه خویی»، اثر فرامرز شریفی، با معرفی فرهاد احمدی

از دید فرهاد احمدی، در چند دهه گذشته خانه‌های زیبا و معمارانه‌ای ساخته شده‌اند که عموماً ترکیبی از ایده‌های مدرن و نقش‌مایه‌های ایرانی هستند. خانه خویی از نمونه آثاری است که ضمن پلان‌بندی دقیق و کارا، حجم و نمای فاخر و معمارانه‌ای دارد و جزو آثار فاخری است که در این چنددهه ساخته شده‌اند. استفاده بجا از آجر به‌عنوان مصالح اصلی در بنا و ترکیب آن با بتن لخت در بخش‌هایی آن نشان‌دهنده ظرافت و زیبایی اثر است.

«کتابخانه ملی ایران»، مهندسان مشاور پیرراز، معرف: کمال‌الدین ایمانی

یکی از شاخص‌ترین ویژگی‌های این اثر، نشستن درست آن بر روی سایت است. به اعتقاد ایمانی، این‌جا معماری خود را به مخاطب تحمیل نمی‌کند. انگار همه‌چیز از سده‌ها پیش وجود داشته‌است. علاوه بر حجم و نمای کاملاً جاافتاده اثر، در داخل نیز با ظرافت‌ها و تفاخر معماری مواجه هستیم. ارتباطات و فضابندی‌ها کاملاً دقیق و پاسخگو هستند.

ایمانی این ظرافت را در پلان‌ها نیز می‌بیند و از مخاطبان می‌خواهد بنا را از نزدیک تجربه کنند.

«خانه بشارتی»، اثر ایرج کلانتری، با معرفی ثریا بیرشک موضوع ارائه ثریا بیرشک عمارتی است از دوره صفوی و با الحاقات و تغییراتی از دوره قاجار، که توسط ایرج کلانتری بازآفرینی شده‌است. تاکید بیرشک بر آن است که این کار نه مرمت بل یک بازآفرینی معماری است. کارفرمای پروژه که ایرانی پاریس‌نشین است از معمار خواسته این خانه تاریخی چسبیده به مسجد امام اصفهان را بگونه‌ای بازسازی کند که او حس زندگی در یک فضای مدرن را داشته‌باشد. و کلانتری این خواسته را برآورده کرده‌است.

«ساختمان صندوق نسوز کاوه»، اثر وارطان هوانسیان، با معرفی سعید سادات‌نیا

سادات‌نیا معتقد است حلقه مرکزی تهران، بخصوص آن‌ها که در حلقه حصار ناصری قرار می‌گیرند، از ارزش‌های فرهنگی و معماری تهران هستند و باید مورد توجه ویژه قرار بگیرند. او با نشان دادن چندین اثر واقع در این محدوده، به ارزش‌های حجمی و معماری ساختمان صندوق نسوز کاوه در کنج شمال شرقی میدان توپخانه پرداخت که علی‌رغم سادگی آن هنوز حرف‌های زیادی از ظرایف معماری دارد، بویژه از نظر تناسبات هندسی نما.

«باغ فردوسی»، اثر غلامرضا پاسبان حضرت، با معرفی آزاده شاهچراغی

باغ فردوسی، تداوم توسعه پارک جمشیدیه است. پاسبان حضرت در طراحی و مدیریت اجرای این پروژه، نکته‌بینی‌های بسیاری را در نظر داشته که آن را در حد یک اثر فاخر معماری، در مقیاس بالا، و نمونه‌ای موفق از معماری و توسعه پایدار مطرح می‌کند. شاهچراغی ضمن برشمردن تمام شاخصه‌های این اثر، به «آشکارگی طبیعت» در آن و «معماری حواس» می‌پردازد که در آثار معماری ایران، تقریباً، کم‌نظیر است، ضمن آن که تماتیک بودن آن نیز از ویژگی‌های بارز اثر است.

«مجمع مسکونی پردیس»، اثر یوسف شریعت‌زاده، با معرفی فرخ محمدزاده مهر

مهم‌ترین ویژگی از نظر محمدزاده‌مهر در این مجموعه آپارتمانی، «خانه» بودن هریک از واحدهاست. شاید این از نخستین آثار معماری معاصر با کارکرد مجمع مسکونی است که توانسته‌است ضمن آپارتمانی‌بودن، روح و فضای خانه را هم داشته‌باشد. محمدزاده مهر با نشان دادن تصاویری گویا از جهات مختلف این بنا، از جمله نماهای آن، بر حیاط‌های هریک از واحدها اشاره کرد که ضمن عدم اشرافیت کامل هریک از حیاط‌ها، فضای راحت و باز خودمانی برای واحد بوجود آورده‌است.

انتخاب‌های مخاطبان

در این نشست، که حدود ۲۰۰ نفر شرکت کرده‌بودند، ۱۵۰ فرم نظرنامه

توزیع شد که ۱۲۰ برگ از آن‌ها پر شده به مدیریت برنامه برگردانده شدند. از مخاطبان خواسته‌شده بود به سلیقه خود، به آثار ارائه‌شده امتیاز دهند. حاصل نظرات این عزیزان به شرح زیر است:

- ۱- باغ فردوسی، اثر ابوالفضل پاسبان حضرت ۸۴/۷۸ امتیاز
- ۲- مجموعه مسکونی پردیس، اثر یوسف شریعت‌زاده ۷۴/۸۰ امتیاز
- ۳- خانه بشارتی (بازآفرینی) ایرج کلانتری ۷۴/۵۰ امتیاز
- ۴- خانه خوبی، اثر فرامرز شریفی ۷۳/۱۴ امتیاز
- ۵- کتابخانه ملی ایران، اثر مهندسان مشاور پیرراز ۷۲/۷۸ امتیاز
- ۶- کارخانه داروسازی اکسیر، اثر کوروش فرزنامی ۶۹/۲۹ امتیاز
- ۷- ساختمان صندوق نسوز کاوه، اثر وارطان هوانسیان ۶۵/۷۶ امتیاز
- ۸- برج دوقلو سامان، دفتر معماری عبدالعزیز فرمانفرمایان ۶۱/۴۱ امتیاز

راهنمایی‌های مخاطبین

- از عزیزی که در نشست شرکت کرده‌بودند، درخواست شده بود نظرات خود را درباره برنامه اعلام کنند. نظرات زیادی ارائه شد که برخی از آن‌ها در نشست‌های قبلی هم مطرح شده‌بودند، اما در مجموع، نظرات ارائه‌شده نشان می‌دهد نظم برنامه، در هر نشست نسبت به قبل بهتر شده و توجه مخاطبان به مسائل اصولی‌تری است. برخی از نظرات را باهم مرور می‌کنیم:
- × پیش از برنامه، مهمانان بصورت تصویری معرفی شوند، همین‌طور بصورت چاپ‌شده همراه با نظرنامه.
  - × بخش مسکن از پروژه‌ها و سایر عملکردها جدا شود.
  - × بیشتر کردن زمان برنامه و یا اجرای برنامه در ساعات قبل از ظهر.
  - × بقدر کافی از معماری‌های نسل دوم و سوم شنیده‌ایم و کتاب‌های بسیاری در جهت آثار آن‌ها تالیف شده‌است. وقت آن است که به کارهای معمارهای جوان که امروزه شاهد موفقیت‌های آن‌ها در عرصه‌های داخلی و بین‌المللی هستیم توجه کنیم و در عین حفظ احترام جایگاه معماران گذشته، به برندسازی و عرضه فعالیت‌های نسل جوان معماری بپردازیم.
  - × فشرده‌گی ارائه آثار بسیار بالاست.
  - × در جهت زیباتر شدن ارائه‌ها، می‌توان از توانایی‌های دانشجویان دانشگاه‌های خوب تهران و شهرستان‌ها استفاده کرد تا هم انگیزه‌ای برای دانشجویان باشد و هم ارتباط و تعامل آنان با استادانشان ایجاد شود؛ نتیجه هم ارائه گویا خواهد بود.
  - × استفاده از اساتید برجسته در دیگر حوزه‌ها (فلسفه، عکاسی، سینما، ادبیات) در ارتباط با معماری و شهرسازی. آشناسدن با دیدگاه‌های آن‌ها به معمار و معماری، باعث افزایش گستره دید دانشجویان و حتی اساتید می‌شود.
  - × انتظار می‌رود فرم و کیفیت ارائه‌ها قوی‌تر و معمارانه‌تر شود.
  - × ای‌کاش، به ۱۰۰ معمار و ۱۰۰ کار بسنده نکنید، بلکه از این دست اتفاقات جدی را که امکان دسترسی به اساتید بزرگ، بنام و مولف معماری واقعی ایرانی را برای دانشجویان و معماران نوپا قرار دهید. به حتم، همچون این اتفاق، آن‌ها نیز مورد حمایت و توجه بسیاری قرار خواهند گرفت.
  - × کاش کتاب یا فایل ویدیویی حاصل از ۱۰ جلسه را منتشر فرمایید.
  - × مجموعه نشست‌ها بصورت یک سی‌دی یا دی‌وی‌دی در دسترس قرارگیرد یا در همین کتابخانه یا هر محلی دیگر بشود از این مطالب توسط افراد دیگر هم استفاده شود.
  - × آدرس دقیق پروژه‌ها کم معرفی می‌شود. کامل آدرس داده‌شود تا دانشجویان و علاقمندان بتوانند بازدید کنند.
  - × وقتی معمار می‌سازد، معمار نقد می‌کند و معماران می‌شنوند، جای خالی مردمی که از این معماری‌ها استفاده می‌کنند به شدت احساس می‌شود. ارزیابی پس از اسکان برای من اهمیت زیادی دارد، مخصوصاً در پروژه‌های مسکونی مانند مجتمع مسکونی که آقای مهندس محمدزاده ارائه کردند.
  - × از نظرات دانشجویان معماری نیز استفاده بشود. نوعی میدان‌دادن به جوانان.
  - × چنانچه در انتخاب آثار، به خانه‌های شخصی و یا مجتمع‌های مسکونی شاخص توجه شود، مفیدتر واقع می‌شود.
  - × اگر امکان دارد اطلاعات ارائه‌شده در همایش را روی سایت گذاشته‌شود.
  - × مصاحبه با کامران دیبا بسیار عالی بود. خسته نباشید. بسیار ممنون. امیدوارم این روند مصاحبه‌ها ادامه داشته‌باشد.
  - × واقعا، دستاورد این نشست‌ها در ثبت اتفاق معماری معاصر، بسیار حرکت‌موردنیاز و مهمی به حساب می‌آید. تدوین آن و آماده‌سازی برای استفاده همه معماران و دانشجویان، تمام‌کننده‌ای مناسب و بسیار با اهمیت است.

- × امیدوارم این نشست‌ها در همین قالب یا قالب‌های دیگر ادامه پیدا کند، زیرا باعث شناخت تعداد زیادی از معماری‌های غنی معاصر می‌شود که عموماً شناخته نشده‌اند، یا کم‌تر مورد توجه هستند.
- × اگر به تمام معماران میهمان فرمت یکسان پاورپوینت داده‌شود که اطلاعات مشخص‌تری را ارائه دهند، می‌توان انتظار داشت اطلاعات دقیق‌تری در مورد اثر ارائه می‌شود.
- × بهتر است از معماران جوان‌تر دعوت شود، احتمالاً صحبت‌ها جذاب‌تر می‌شود.
- × کار ارزشمندی در شناساندن دوره مهجوری از معماری این کشور در حال انجام است. حتماً باید ادامه یابد، تدوین شده و قابل کامل‌شدن و حتی یادآوری کارهای نابودشده این دوره باشد. تحلیل نهایی این دوره می‌تواند درس‌آموز دوره برزخ کنونی و عبور از این خلاء باشد.
- × این برنامه و نشست‌ها ادامه‌دار باشد خیلی خوب است. می‌توان کمی تغییر را به آن اضافه کرد. مثلاً این‌که، هر معمار، در کنار معرفی یک اثر، یک کتاب هم به میهمانان معرفی کند.
- × مجموعه آثار ارائه‌شده در مجموعه‌ای گردآوری شود و قابل تهیه برای دانشجویان باشد.
- × راهکارها و متدهای طراحی معماری معاصر و موفق را به صورت برجسته‌تر بیان نمایید.
- × شاید بیشتر از اینکه به پلان و فرم بپردازیم، بهتر باشد به معیارها و شاخصه‌های اثر بپردازیم.
- × اطلاع‌رسانی نشست‌ها بیشتر شود. شاید بد نباشد در میانه برنامه از موسیقی هم استفاده شود.
- × همه چیز خیلی بهتر شده. بسیار بسیار از زحمات شما سپاسگزارم. کامران دیبا بسیار عالی بود.

درخواست‌های مخاطبان

از نکات مثبت در این نشست‌ها حضور مستمر تعداد زیادی از مخاطبین در نشست‌ها است. در برابر این پرسش که آیا در نشست‌های پیشین شرکت داشته‌اید یا نه، ۴۷ درصد را کسانی تشکیل داده‌اند که در یک یا همه نشست‌های قبلی حاضر بوده‌اند و نشست‌ها را پیگیری کرده‌اند.

یکی از پرسش‌ها از مخاطبین، پیشنهاد آن‌ها برای دعوت از معماران موردنظرشان است. در میان پاسخ‌ها، از معمارانی هم نام برده‌شده که در نشست‌های قبلی حضور داشتند، و این نشان می‌دهد درخواست از جانب کسی است که در نشست‌های قبلی حضور نداشته و در جریان آن‌ها نبوده‌است. در مجموع، مخاطبان علاقمندند این معماران برای معرفی اثر دعوت شوند:

امیرعباس ابوطالبی، نادر اردلان، مریم ارمغان، ایرج اعتصام، لادن اعتضادی، ساناز افتخارزاده، کامران افشار نادری، محسن اکبرزاده، حسین امانت، علیرضا امتیاز، امیرحسین امینی، مهرداد ایروانیان، رامبد ایلخانی، هومن بالازاده، شهرام پوردیهیمی، عبدالرضا پور محتشمی، علیرضا تغابنی، سام تهرانچی، سیاوش تیموری، نادر تهرانی، هادی تهرانی، هوشنگ ثبوتی، فریار جواهریان، جواد حاتمی، کوروش حاجی‌زاده، رضا دانشمیر، فرزاد دلیری، داراب دیبا، مریم رضایی، محسن رضانی، عباس ریاحی‌فر، بیژن شافعی، فرامرز شریفی، منوچهر شکوفی، بهرام شیردل، علی‌اکبر صارمی، کامران صفامنش، حمید عرفانیان، سمیرا فداکاری، بابک فدوی انبیاپی، محمدمنصور فلامکی، ذیحیی فیوزی، مهدی کامبوزیا، بهارک کشانی، ایرج کلانتری، سیاوش لطیفی، محمد مجیدی، عبدالرضا محسنی، یوسف مرادی، بهروز مرباغی، علیرضا مشهدی میرزا، آرش مظفری، میرحسین موسوی، رامین مهدی‌زاده، شهاب میرزاییان، نشید نبیان، حمید ندیمی، مصطفی نورالدین، محمدرضا نیکبخت،

...

بهروز مرباغی / مدیر پروژه - ۱۳۹۴/۱۰/۱۹